

Redukcja ochronna naprężeń przewodów SN – OMEGA, system ochrony mechanicznej linii

Streszczenie: W referacie zostanie przedstawione ryzyko oraz skutki uszkodzenia linii SN PAS spowodowane ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi oraz powalonymi drzewami. W szczególności zwrócono uwagę na innowacyjny sposób ochrony mechanicznej linii oraz korzyści wynikające z jego stosowania.

Słowa kluczowe: linie SN PAS, zabezpieczenie mechaniczne linii,

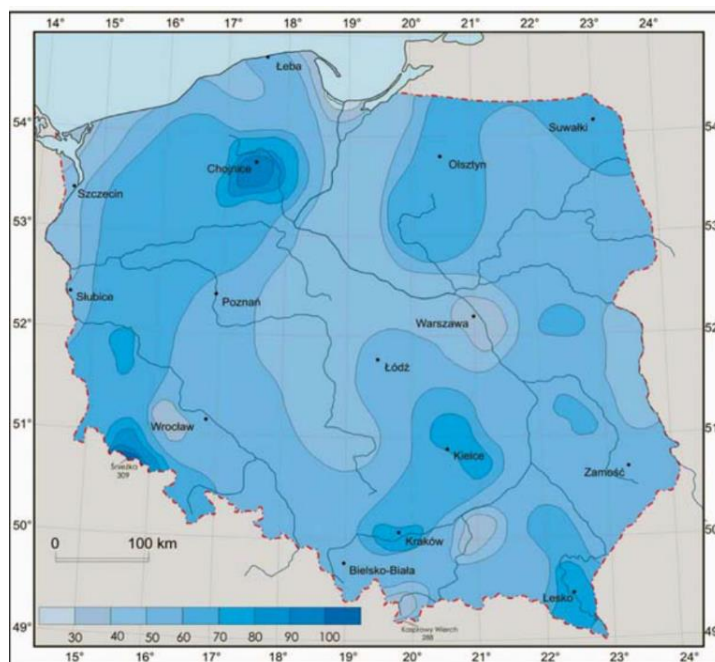
Wprowadzenie

Podczas obfitych opadów marznącego deszczu lub mokrego śniegu; przewracania się połamanych drzew i osadzania się szadzi, przeciążenia mechaniczne przewodów mogą spowodować poważne problemy takie jak: pęknięcia lub uszkodzenia osprzętu przelotowego lub odciągowego, uszkodzenia żerdzi. Konsekwencją tego jest przerwanie dostaw prądu, wysokie koszty napraw a niejednokrotnie potrzeba odbudowy uszkodzonej linii.

Warunki klimatyczne w Polsce powodują, że wiele terenów naszego kraju jest zagrożonych występowaniem ekstremalnych zjawisk atmosferycznych powodujących uszkodzenia linii napowietrznych nN, SN i WN.

Przeprowadzono analizę danych o mgle na podstawie obserwacji z 57 stacji synoptycznych w latach 1971-2005. Na podstawie danych z dzienników synoptycznych określono czas pojawienia i zaniku mgły, widzialność, godziny w których niebo było niewidoczne lub bezchmurne, temperaturę, wilgotność powietrza, prędkość wiatru, opady deszczu, mżawki i śniegu, pokrywą śnieżną oraz inne zjawiska towarzyszące mgle (sadź, gołoledź, liczba przypadków mgły w ciągu doby). [źródło: klimat.imgw.pl]

Średnia liczba dni z mgłą w okresie 1971-2005

Godzina	0	1	2	3	4	5	6	7	S	9	10	11	12
Chojnice	146	164	195	216	223	212	200	178	149	114	90	81	70
Gorzów Wlkp.	100	122	120	131	143	141	135	121	91	63	49	36	30
Zielona Góra	109	117	126	137	162	189	177	170	137	111	87	72	60
Lublin	88	99	93	130	140	142	127	108	82	66	48	41	35
Jelenia Góra	178	194	227	251	250	220	131	79	49	43	26	17	15
Opole	64	79	89	111	120	119	85	61	44	23	15	11	10
Kraków	97	104	118	138	141	125	101	78	59	37	21	13	10
Kielce	159	175	212	215	210	187	142	107	69	44	25	21	18
Suwałki	115	138	153	154	141	139	123	101	80	68	54	47	37
Godzina	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	noc (18-5)	dzien (6-17)
Chojnice	57	57	59	61	62	61	71	86	93	103	127	1697	1178
Gorzów Wlkp.	25	25	28	27	32	34	40	46	62	72	82	1093	662
Zielona Góra	54	53	55	56	50	53	60	66	75	87	87	1268	1082
Lublin	33	36	37	43	44	47	53	54	68	69	76	1059	700
Jelenia Góra	15	17	22	24	42	50	71	100	127	136	159	1963	480
Opole	10	10	12	18	17	19	30	34	44	48	54	811	316
Kraków	8	14	16	20	26	32	36	45	57	74	86	1053	403
Kielce	20	21	31	39	45	57	76	88	107	119	139	1744	582
Suwałki	39	44	44	52	59	62	70	78	82	90	99	1321	748

Liczba przypadków mgły w godzinowych przedziałach czasowych w ciągu doby w okresie 2001-2005 [źródło: IMGW]

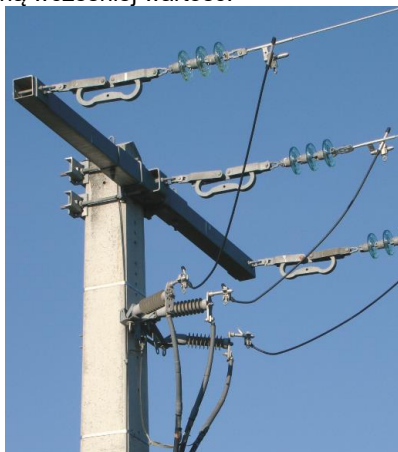
Obszar sadowy – przyjmuje się, iż obszar sadowy to teren, na którym występują powtarzające się co kilka lat rozległe uszkodzenia sieci napowietrznej WN, SN i nN spowodowane występowaniem zjawiska sadzi katastrofalnej.

IX Konferencja Naukowo-Techniczna – i-MITEL 2016

System ochrony mechanicznej linii – DAC OMEGA

Redukcja ochronna naprężeń przewodów SN jest realizowana poprzez system ochrony mechanicznej linii DAC OMEGA.

Urządzenia do Kontrolowanego Wydłużania (DAC) umożliwiają ochronę osprzętu, konstrukcji słupowych jak i całych żerdzi. Są one zbudowane jako urządzenia mechaniczne zdolne do określonego wydłużenia w momencie kiedy naprężenie przewodu osiągnie założoną wcześniej wartość.

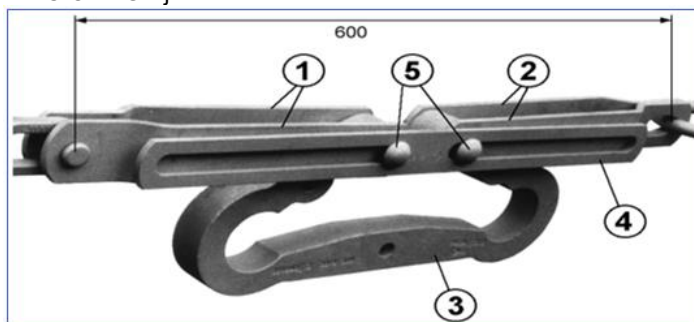
Zalety urządzenia DAC OMEGA

Urządzenie DAC OMEGA posiada wiele zalet, do których w szczególności należy zaliczyć:

- ✓ prostota i niezawodność zasady rozprężenia przez uplastycznienie wyskalowanych fragmentów części odkształcalnej
- ✓ niezależne zabezpieczenie trzech faz, ograniczające w ten sposób ryzyko uszkodzeń elementów mocujących
- ✓ możliwość regulacji podczas natychmiastowych napraw
- ✓ łatwa instalacja

Budowa

Urządzenie DAC OMEGA jest zbudowane z :

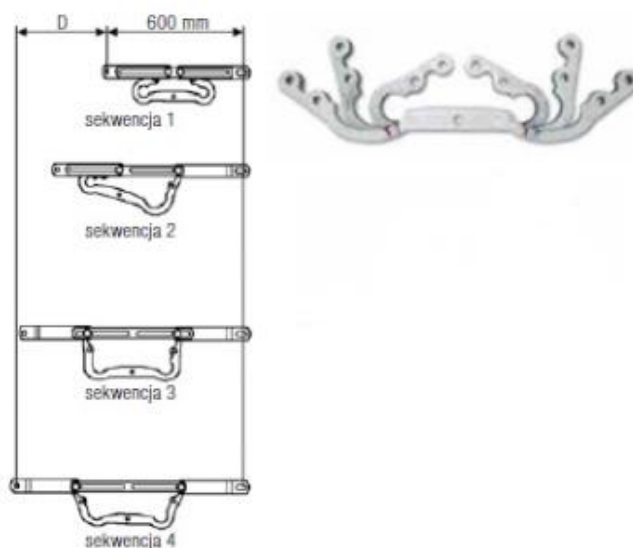
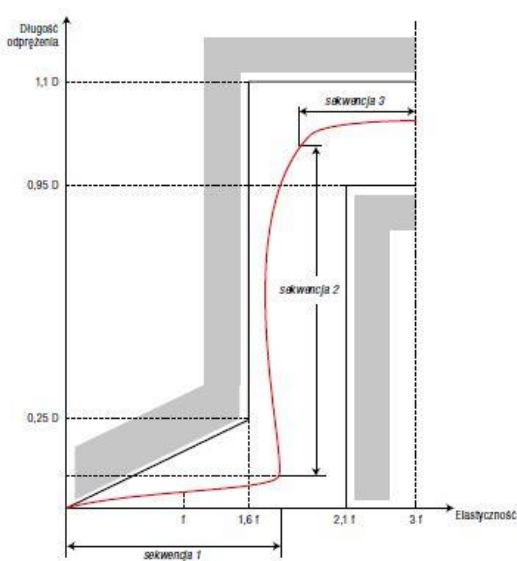

1. przedłużaczy osłaniających (mocowanie izolatora)
2. przedłużaczy czopowych (mocowane do elementu mocującego)
3. części odkształcalnej
4. ogranicznika rozprężenia
5. osi i nitów

Funkcjonowanie (opatentowany system)

DAC OMEGA działa na zasadzie rozwarcia przez plastyczną deformację odkształcanego elementu (3) w momencie przekroczenia granicy plastyczności. Dzięki temu naprężenia są stopniowo rozładowywane bez gwałtownych skoków i bez efektu dynamicznego. Każdy typ tego urządzenia posiada konkretną elastyczność wyrażoną jako $\langle f \rangle$

- 1 sekwencja : produkt jest w strefie bardzo małego odkształcenia elastycznego (do $1,6 f$)
- 2 sekwencja : rozwarcie pierwszego ramienia (od $1,6 f$ do $1,9 f$)
- 3 sekwencja : rozwarcie drugiego ramienia.
- 4 sekwencja : moment kiedy rozprężanie osiąga założoną wartość maksymalną i system opiera się na ogranicznikach rozprężenia

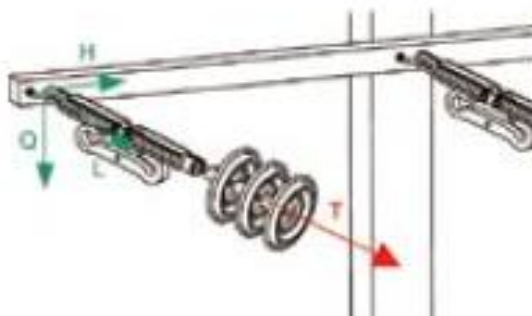

IX Konferencja Naukowo-Techniczna – i-MITEL 2016

Dobór urządzenia DAC OMEGA

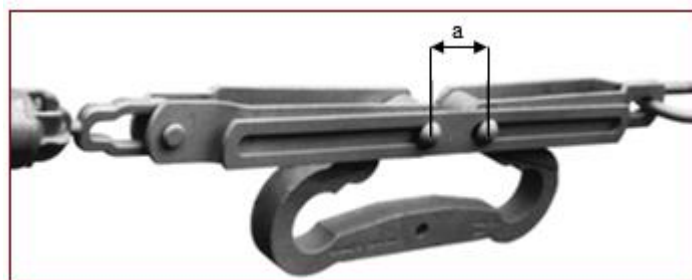
Określenie znamionowej elastyczności $\langle f \rangle$ urządzenia jest warunkiem koniecznym do zapewnienia jego właściwej pracy. $\langle f \rangle$ stanowi funkcję maksymalnego dopuszczalnego naprężenia przewodu (T), która z kolei jest funkcją ustawienia słupa krańcowego, jak również obciążenia pionowego (Q), poprzecznego (H) i wzdłużnego (L). Programy używane do obliczeń mechanicznych linii energetycznych umożliwiają wyliczenie obciążeń Q, H, L na końcu każdego przewodu, biorąc pod uwagę ekstremalne warunki specyficzne dla danej linii. Tego typu wyliczenia umożliwiają dobór odpowiednich produktów do przeciwstawienia się takim zjawiskom mechanicznym jak: zginanie, rozciąganie, skręcanie.

DAC OMEGA powinien być tak dobrany by doprowadzić do rozładowania obciążenia T przewodu w momencie osiągnięcia wartości maksymalnej, wyliczonej dla najbardziej niesprzyjających warunków. Stanowi również dodatkowe zabezpieczenie ograniczając poziom obciążeń Q, H, L branych pod uwagę podczas obliczeń. Dodatkowo znacznie ułatwia przywrócenie sprawności sieci w przypadku awarii.

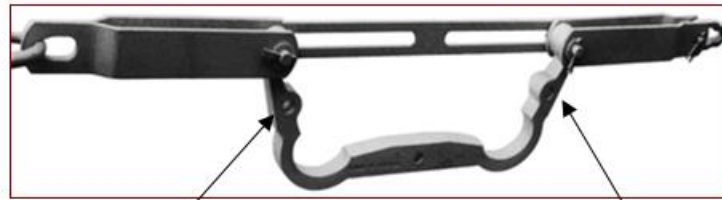
Montaż DAC OMEGA

Dostarczony DAC OMEGA jest kompletny i gotowy do montażu. Dla każdego z przewodów stanowi on łącznik pomiędzy porzeczką podtrzymującą a łańcuchem izolatorów odciągowych.

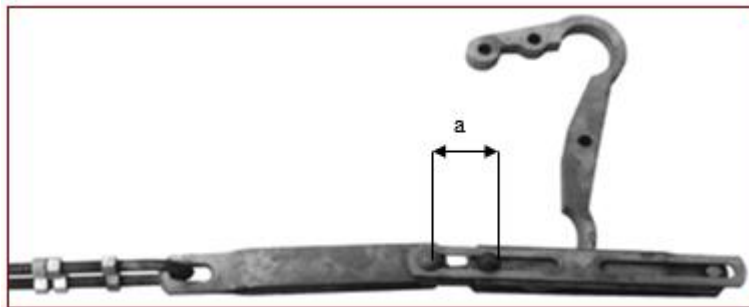
Naprawy

Po nawałnicy podczas której DAC osiągnął swoje maksymalne wydłużenie, tymczasowa naprawa jest łatwa i szybka. Polega ona na odtworzeniu początkowych ustawień sieci, czyli wcześniej ustalonego zwisu, poprzez zamontowanie DAC OMEGA, wykorzystując do tego otwory A lub B, przewidziane do zachowania odległości „a” od otworu mocującego.

A

B

a

Gama produktów

Siła nominalna f (daN)	Typ			Kolor wskaźnika
	A	B	C	
250	X	X		Biały
315	X	X		Zielony
400	X	X		Niebieski
500	X	X		Żółty
630	X	X		Czarny
800		X	X	Czerwony
1 000		X	X	Fioletowy
1 250		X	X	Pomarańczowy
1 600		X	X	Braźowy
2 000		X	X	Fioletowy
2 500		X	X	Pomarańczowy
Rozprężenie nominalne (mm)	260	390	520	

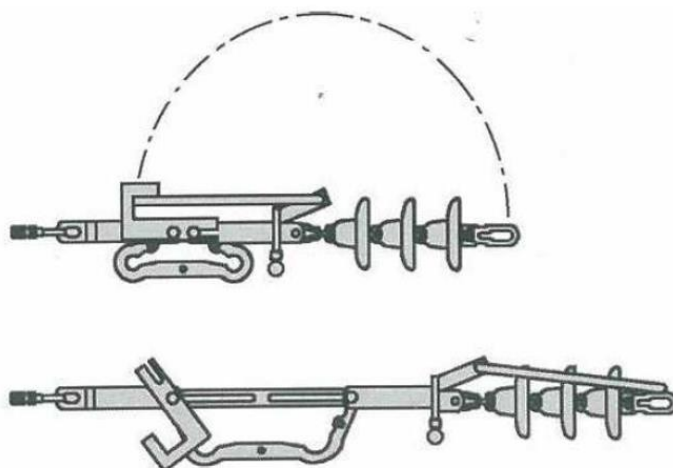
IX Konferencja Naukowo-Techniczna – i-MITEL 2016

Ref.	2013			2014			2015		
	Francja	Inne	Razem	Francja	Inne	Razem	Francja	Inne	Razem
DAC3150A	51	216	267	67	203	270	178	147	325
DAC4000A	93	720	813	123	584	707	168	586	754
DAC5000A	129	283	412	132	187	319	114	180	294
	273	1 219	1 492	322	974	1 296	460	913	1 373

Wielkość sprzedaży w latach 2013-2015

Zabezpieczenie mechaniczne DAC DMCC

W przypadku zadziałania zabezpieczenia DAC OMEGA zwis osiągnięty przez przewody linii może przekroczyć wartości minimalne dopuszczalne przez odpowiednie normy. Może to w niektórych miejscach doprowadzić do stworzenia zagrożenia porażeniowego. W takich miejscach można zastosować dodatkowo mechaniczny element zwierający DAC DMCC. Poniższy rysunek wyjaśnia sposób działania tego urządzenia: w przypadku zadziałania DAC OMEGA ramię zwolnionego elementu metalowego doprowadza do zwarcia doziemnego stykając się z przewodem fazowym.

Podsumowanie

Polska znajduje się w strefie klimatycznej gdzie istnieje znaczne prawdopodobieństwo wystąpienia zjawisk pogodowych przedstawionych na wstępie a prowadzących do uszkodzeń w liniach SN. O ile raczej nie widzimy potrzeby stosowania urządzeń do kontrolowanego powiększania zwisów w napowietrznych liniach SN na terenie całego kraju to jednak są miejsca gdzie z całą pewnością taka potrzeba występuje. Okolice Chojnic na północy kraju, Jura Krakowsko – Częstochowska czy tereny podgórskie na południu kraju to miejsca gdzie sadź na przestrzeni lat nierzadko spowodowała rozległe awarie sieci napowietrznych. Uszkodzenia mechaniczne żerdzi i zerwania przewodów na długie godziny i czasem dni spowodowały przerwy w dostawach energii elektrycznej do kilku tysięcy gospodarstw domowych. Tego typu długotrwałe przerwy nie miałyby miejsca gdyby na liniach napowietrznych w tych terenach zastosowano DAC OMEGA lub inne tego typu urządzenia.

Autor: Wojciech Zientalak; SICAME Polska Sp. z o.o. ul. Puławska 366, 02-819 Warszawa; wojciech.zientalak@sicame.pl